EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 26.5.2021
COM(2021) 255 final

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Turkin-pakolaisavun koordinointivälineen viides vuosikertomus

Sisältö

1. Johdanto 1
1.1. Turkki ja pakolaiskriisi 1
1.2. EU:n toimet kriisissä ja koordinointivälineen perustaminen 2
2. Koordinointivälineen toiminta 6
3. Rahoituskapasiteetti sekä rahoituksen kesto ja luonne 7
4. Koordinointivälineen täytäntöönpano 9
5. Seuranta ja arviointi 16
6. Tarkastus 18
7. Viestintä ja näkyvyys 18
8. Päätelmät ja seuraavat vaiheet 20

1. Johdanto

Unionin ja sen jäsenvaltioiden toimien yhteensovittamisesta Turkin-pakolaisavun koordinointivälineen avulla 24. marraskuuta 2015 annetun komission päätöksen[1], jäljempänä ’päätös’, 8 artiklan 1 kohdan mukaan komissio tiedottaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle säännöllisesti Turkin -pakolaisavun koordinointivälineen, jäljempänä ’koordinointiväline’, täytäntöönpanosta. Päätöksen 8 artiklan 2 kohdan mukaan komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuosittain kertomuksen koordinointivälineen täytäntöönpanosta. Koordinointivälineen ensimmäinen vuosikertomus[2] julkaistiin maaliskuussa 2017. Siinä kuvattiin koordinointivälineen toimintaa, sen täytäntöönpanoon tähtääviä ensimmäisiä toimia, seurantaa, arviointijärjestelmää ja koordinointivälineeseen liittyvää viestintää. Toinen kertomus[3] julkaistiin maaliskuussa 2018, kolmas[4] huhtikuussa 2019 ja neljäs[5] huhtikuussa 2020. Tämän kertomuksen kattama raportointijakso päättyy helmikuun 2021 lopussa.

1.1. Turkki ja pakolaiskriisi

Turkki on maantieteellisen sijaintinsa vuoksi merkittävä pakolaisten ja siirtolaisten vastaanotto- ja kauttakulkumaa. Turkkiin saapuu pääasiassa Syyrian sodan ja Irakin ja Afganistanin kriisien vuoksi ennennäkemätön määrä ihmisiä, minkä seurauksena maa on ottanut vastaan pakolaisia enemmän kuin mikään muu maa maailmassa, yhteensä noin neljä miljoonaa. Luku sisältää 3,6 miljoonaa rekisteröityä Syyrian pakolaista[6] sekä 330 000 rekisteröityä pakolaista ja turvapaikanhakijaa etupäässä Afganistanista, Irakista, Iranista ja Somaliasta.[7] [8] Tällä erittäin suurella määrällä ihmisiä on ollut huomattava vaikutus tulijoita vastaanottaneisiin yhteisöihin. Syyrian pakolaisten pitkittynyt oleskelu Turkissa asettaa kasvavia haasteita pakolaisten, siirtolaisten ja vastaanottajayhteisöjen sosiaaliselle yhteenkuuluvuudelle, erityisesti tilanteessa, jota leimaavat talouden laskusuhdanne ja covid-19-pandemian vaikutus työmarkkinoihin.

Turkki jatkaa erittäin merkittäviä toimia lähes neljän miljoonan pakolaisen ja siirtolaisen vastaanottamiseksi ja heidän tarpeidensa täyttämiseksi. Turkki on toistanut sitoutumisensa maaliskuussa 2016 annetun EU:n ja Turkin julkilausuman[9] täytäntöönpanoon ja toiminut

[1] Komission päätös C(2015)9500, annettu 24 päivänä marraskuuta 2015, unionin ja sen jäsenvaltioiden toimien yhteensovittamisesta Turkin-pakolaisavun koordinointivälineen avulla, sellaisena kuin se on muutettuna 10 päivänä helmikuuta 2016 annetulla komission päätöksellä C(2016) 855.
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0130&qid=1553177322283
[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0091&qid=1553177407018
[4] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0174R(01)
[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0162
[6] https://en.goc.gov.tr/temporary-protection27
[7] https://www.unhcr.org/tr/en/unhcr-turkey-stats
[8] Eräs Turkin turvapaikkajärjestelmän erityispiirre liittyy siihen, että Turkki on allekirjoittanut pakolaisten oikeusasemaa koskevan vuoden 1951 yleissopimuksen (Geneven yleissopimus) New Yorkissa vuonna 1967 tehdyn lisäpöytäkirjan varaumin. Valtaosa Turkissa olevista pakolaisista ei näin ollen voi hakea täyttä pakolaisasemaa vaan ainoastaan ”ehdollista pakolaisasemaa”. Jos viimeksi mainittu myönnetään, pakolaiseksi tunnustettu henkilö voi oleskella maassa vain siihen asti, kunnes hänet sijoitetaan uudelleen kolmanteen maahan.
[9] http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/

keskeisessä roolissa muuttovirtojen tehokkaan hallinnan varmistamiseksi itäisen Välimeren reitillä. Huolimatta lyhyestä ajanjaksosta vuoden 2020 helmi ja maaliskuussa 2020, jolloin Turkki kannusti aktiivisesti siirtolaisia siirtymään kohti Kreikan maarajaa, julkilausuma tuotti vuonna 2020 edelleen konkreettisia tuloksia pyrittäessä vähentämään sääntöjenvastaisia ja vaarallisia ylityksiä ja pelastamaan ihmishenkiä Egeanmerellä.

Euroopan komissio ja korkea edustaja ehdottivat yhteisessä tiedonannossaan EU:n ja Turkin poliittisista, taloudellisista ja kauppasuhteista[10], että vuoden 2016 EU:n ja Turkin julkilausuman keskeisiä osa-alueita, erityisesti muuttoliikkeen hallintaa, olisi toteutettava tehokkaammin ja molempia osapuolia paremmin hyödyttävällä tavalla. Tämä tarkoittaisi sitä, että Turkki aloittaisi viipymättä uudelleen palauttamisprosessin Kreikan saarilta alkaen niistä 1 450 palautettavasta henkilöstä, joiden muutoksenhakukeinot on käytetty loppuun, ja että EU lisäisi vastavuoroisesti uudelleensijoituksia Turkista unioniin.

Joulukuussa 2020 kokoontunut Eurooppa-neuvosto[11] vahvisti, että EU on valmis jatkamaan rahoitustukea syyrialaispakolaisille ja heitä vastaanottaville yhteisöille Turkissa. Eurooppa-neuvoston jäsenet pyysivät maaliskuussa 2021 antamassaan julkilausumassa[12] komissiota esittämään ehdotuksen rahoituksen jatkamisesta Turkissa sekä Jordaniassa, Libanonissa ja muualla alueella oleville Syyrian pakolaisille. Ne kehottivat myös vahvistamaan muuttoliikkeen hallintaa koskevaa yhteistyötä Turkin kanssa.

1.2. EU:n toimet kriisissä ja koordinointivälineen perustaminen

Vuonna 2015 Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot päättivät lisätä poliittista ja taloudellista tukeaan Turkille sen pyrkiessä ottamaan vastaan pakolaisia. Komissio vastasi EU:n jäsenvaltioiden pyyntöön lisätä huomattavasti rahoitusta pakolaisten tukemiseksi Turkissa ja perusti 24. marraskuuta 2015 Turkin-pakolaisavun koordinointivälineen komission päätöksellä, jota muutettiin 10. helmikuuta 2016[13] ja uudelleen 14. maaliskuuta ja 24. heinäkuuta 2018. Koordinointiväline on mekanismi niiden varojen koordinoimiseksi, joita saadaan EU:n talousarviosta ja jäsenvaltioiden maksamista EU:n talousarvioon sisällytetyistä ulkoisista käyttötarkoitukseensa sidotuista tuloista. Jäsenvaltiot sitoutuivat poliittisesti suorittamaan kansallisia maksuja EU:n jäsenvaltioiden ja Euroopan komission välisessä yhteisymmärrysasiakirjassa, jonka jäsenvaltioiden hallitusten edustajat hyväksyivät 3. helmikuuta 2016 ja jota päivitettiin koordinointivälineen toisen erän hyväksymisen yhteydessä.[14] Yhteisymmärrysasiakirjassa esitetään myös rahoituksen ehdot. Koordinointivälineen ensimmäiseen erään (vuodet 2016 ja 2017) osoitettiin yhteensä kolme miljardia euroa. Tämä kolmen miljardin rahoitus myönnettiin niiden 345 miljoonan euron[15] lisäksi, jotka komissio oli myöntänyt Turkille Syyrian pakolaiskriisin vuoksi jo ennen

[10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=JOIN:2021:8:REV1
[11] https://www.consilium.europa.eu/media/47327/1011-12-20-euco-conclusions-fi.pdf
[12] https://www.consilium.europa.eu/media/49009/250321-vtc-euco-statement-fi.pdf
[13] Komission päätös C(2016) 60/03, annettu 10. helmikuuta 2016, Turkin-pakolaisavun koordinointivälineestä ja 24. marraskuuta 2015 annetun komission päätöksen C(2015) 9500 muuttamisesta.
[14] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11329-2018-INIT/en/pdf
[15] Rahoitus, joka otettiin käyttöön vuosina 2013–2015 eri ulkoisen rahoituksen välineistä eli humanitaarisen avun välineestä, liittymistä valmistelevasta tukivälineestä (IPA) ja vakautta ja rauhaa edistävästä välineestä, mukaan lukien eräät Syyrian kriisin johdosta perustetun Euroopan unionin alueellisen erityisrahaston (EU:n Syyria-erityisrahasto) varoilla toteutetut toimet.

koordinointivälineen perustamista, ja sillä täydennettiin jäsenvaltioiden kahdenvälistä apua.[16] Koordinointivälineen toiseen erään (vuodet 2018 ja 2019) osoitettiin toiset kolme miljardia euroa, minkä seurauksena koordinointivälineen kokonaismäärä kasvoi kuuteen miljardiin euroon. Koordinointiväline otettiin käyttöön 17. helmikuuta 2016 sen ohjauskomitean ensimmäisessä kokouksessa, jonka jälkeen komissio teki nopeasti sopimukset koordinointivälineen ensimmäisistä hankkeista. Komissio oli tehnyt sopimukset koordinointivälineen kaikista toimintamäärärahoista 31. joulukuuta 2020 mennessä. Yhteensä 6 miljardista eurosta lähes 4,1 miljardia oli maksettu. Lisäksi vuonna 2020 osoitettiin 585 miljoonaa euroa[17] humanitaaristen toimien tukemiseen Turkissa koordinointivälineen ulkopuolella, mukaan lukien 100 miljoonaa euroa suojelun, terveydenhuollon ja koulutuksen alalla annettavan avun jatkamiseen ja 485 miljoonaa euroa lisätalousarviosta hätätilanteiden sosiaalisen turvaverkon (ESSN) ja ehdollisia käteissiirtoja koulutuksen tukemiseksi koskevan CCTE-ohjelman jatkamiseen.

Euroopan unionin ja Turkin valtion- tai hallitusten päämiehet vahvistivat 18. maaliskuuta 2016 sitoutumisensa yhteisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanoon ja sopivat lisätoimista, joilla pyritään syventämään Turkin ja EU:n suhteita ja hallitsemaan siirtolaiskriisiä.[18] Turkki ja Euroopan unioni totesivat, että tarvitaan lisää nopeita ja päättäväisiä toimia. Tapaamisen jälkeen 18. maaliskuuta 2016 annetussa EU:n ja Turkin julkilausumassa, jäljempänä ’julkilausuma’, kehotetaan muun muassa pysäyttämään Turkista EU:hun suuntautuva sääntelemätön muuttoliike murtamalla ihmissalakuljettajien liiketoimintamalli ja tarjoamalla siirtolaisille vaihtoehto henkensä vaarantamiselle sekä nopeuttamaan koordinointivälineen täytäntöönpanoa.

Julkilausuman täytäntöönpano oli vuonna 2020 edelleen keskeisessä asemassa pyrittäessä varmistamaan, että EU ja Turkki vastaavat muuttoliikkeen aiheuttamiin haasteisiin tehokkaasti ja yhteisvoimin. Kreikan ja Turkin rajalla helmikuussa 2020 koettujen tapahtumien jälkeen Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Charles Michel ja Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen tapasivat Turkin presidentin Recep Tayyip Erdoganin 9. maaliskuuta. He sopivat tarkastelevansa uudelleen EU:n ja Turkin vuoden 2016 julkilausuman täytäntöönpanoa, jossa koordinointiväline on keskeisellä sijalla. Keskusteluja jatkettiin kesään asti EU:n korkean edustajan, komission varapuheenjohtajan Josep Borrellin ja Turkin ulkoministerin Mevlüt Çavuşoğlun johdolla.

Vuonna 2020 Turkista EU:hun saapuneita oli yhteensä 18 736, kun määrä vuonna 2019 oli 75 974 (75 prosentin vähennys). Kreikkaan tulijoita kirjattiin 13 979, kun vuonna 2019 tulijoita kirjattiin 73 627 (81 prosentin vähennys). Italiaan saapui 4 191 ihmistä, kun vuoden 2019 luku oli 1 854 (126 prosentin lisäys), ja Bulgariaan 232 (199 vuonna 2019). Veneillä suoraan Kyproksen hallituksen valvomille alueille saapui 334 ihmistä, kun vastaava luku vuonna 2019 oli 294. Samaan aikaan Kyproksen viranomaiset rekisteröivät enemmän

[16] Kriisin alusta lähtien EU on hyödyntänyt kaikkia käytössään olevia poliittisia ja humanitaarisia välineitä Syyrian väestön tukemiseksi. Humanitaarista apua, vakauttamistukea ja selviytymiskykyä vahvistavaa apua on annettu yhteensä 24,9 miljardia euroa sen jälkeen, kun kriisi alkoi vuonna 2011: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/93313/node/93313_en

[17] Kokonaissummaan sisältyvät sekä toimintakustannukset (581,7 milj. euroa) että hallintokustannukset (3,3 milj. euroa).

[18] http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/

Turkista saapuneita, jotka olivat ylittäneet vihreän linjan. Kaiken kaikkiaan Kyprokseen saapui vuonna 2020 sääntöjenvastaisesti 5 900 henkilöä joko suoraan Turkista tai Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan kuulumattomien alueiden kautta. Vuonna 2019 luku oli 7 800.

Turkki kärsi edelleen muuttopaineesta, vaikka sitä olikin huomattavasti vähemmän kuin vuonna 2019. Turkista saapuvien siirtolaisten määrän merkittävä väheneminen vuonna 2020 johtui covid-19-pandemian seurauksista. Turkista Kreikkaan saapui vuoden 2020 tammikuussa 49 prosenttia ja helmikuussa 22 prosenttia enemmän siirtolaisia kuin vuonna 2019, mutta maaliskuusta alkaen sekä Turkin sisällä että sen ulkorajoilla toteutetut toimenpiteet vaikuttivat selvästi liikkumiseen ja matkustamiseen.

Vaikka Turkki toisti sitoutumisensa julkilausuman tehokkaaseen täytäntöönpanoon, Turkin hallitus ilmoitti 28. helmikuuta 2020 lopettavansa Euroopan-vastaisten maa- ja merirajojensa valvonnan ja avaavansa tien siirtolaisille, jotka haluavat ylittää rajan. Tämä johti epävirallisen leirin perustamiseen Kreikan-vastaiselle maarajalle, ja leirille päätyi lähes 25 000 siirtolaista ja pakolaista. Maaliskuun 30. päivästä alkaen Turkin viranomaiset järjestivät siirtolaisten ja pakolaisten kuljetuksia pois raja-alueelta ja sulkivat Kreikan- ja Bulgarian-vastaisen rajan kaupallista liikennettä lukuun ottamatta covid-19-pandemian vuoksi. Turkin viranomaiset ilmoittivat, että ne toimivat voimassa olevien kansanterveydellisten varotoimien mukaisesti ja että tämä ei tarkoittanut muutosta Turkin politiikassa, joka mahdollistaa sääntöjenvastaisten siirtolaisten maasta poistumisen rajojen yli. Siirtolaiset voisivat vapaasti lähestyä Kreikan-vastaista rajaa covid-19-varotoimien kumoamisen jälkeen, sillä Turkin hallitus ei aikonut estää ketään lähtemästä Turkista.

Julkilausuman mukaisen yksi yhdestä -uudelleensijoittamisjärjestelyn täytäntöönpanoa jatkettiin. Huhtikuun 2016 ja helmikuun 2021 välisenä aikana 28 621 syyrialaispakolaista uudelleensijoitettiin Turkista EU:n alueelle. Vaikka uudelleensijoittamisoperaatiot keskeytettiin kaikkialla maailmassa väliaikaisesti huhtikuun ja kesäkuun 2020 välisenä aikana covid-19-terveyskriisin vuoksi, vuonna 2020 uudelleensijoitettiin 2 422 henkilöä (noin puolet heistä operaatioiden uudelleen aloittamisen jälkeen eli heinäkuun ja joulukuun välisenä aikana).

Vuodesta 2016 alkaen on palautettu julkilausuman mukaisesti 2 140 siirtolaista Kreikan saarilta Turkkiin, mutta vuonna 2020 palautettiin vain 139 siirtolaista. Turkin viranomaiset keskeyttivät julkilausuman mukaiset palautusoperaatiot toistaiseksi 16. maaliskuuta 2020 covid-19-pandemian vuoksi. Vaikka uudelleensijoittamisia Turkista jatkettiin heinäkuussa 2020, Kreikasta tehtävät palautukset on toistaiseksi keskeytetty. Vastauksena Kreikan viranomaisten ja Euroopan komission toistuviin pyyntöihin palautusoperaatioiden jatkamisesta Turkki on korostanut, että operaatioiden uudelleen aloittamisen edellytykset eivät ole täyttyneet.

Jäsenvaltiot eivät ole vielä aktivoineet vapaaehtoista humanitaarisen maahanpääsyn järjestelmää, joka on tarkoitus aktivoida sen jälkeen, kun sääntöjenvastaiset rajanylitykset Turkin ja EU:n välillä ovat loppuneet tai ainakin vähentyneet huomattavasti ja kestävällä tavalla.

Covid-19

Covid-19-pandemialla on edelleen merkittävä vaikutus Turkissa. Kriisin puhjettua Turkissa maaliskuussa 2020 komissio otti yhteyttä Turkin viranomaisiin ja tiedusteli, tarvittiinko niiden toimille mitään erityistä tukea. Ne vahvistivat aikomuksensa jatkaa koordinointivälineeseen kuuluvia hankkeita ja säännöllistä kahdenvälistä IPA-tukea alkuperäisen ohjelmoinnin mukaisesti. Komissio hyväksyi tiiviissä yhteistyössä Turkin viranomaisten kanssa koordinointivälineestä säästyneiden varojen käyttöönoton covid-19-pandemiaan liittyviin tarkoituksiin siten, että täydennetään olemassa olevien hankkeiden rahoitusta uusien hankkeiden rahoittamisen sijaan. Komissio on myös ottanut yhteyttä koordinointivälineen täytäntöönpanokumppaneihin saadakseen niiden arvion covid-19-pandemian seurauksista koordinointivälineen hankkeille. Tämän yhteistyön johdosta vuoden 2016 erityistoimenpiteeseen, johon on osoitettu 1,6 miljardia euroa, kuuluvien hankkeiden täytäntöönpanoaikaa pidennettiin kesäkuuhun 2023 saakka, minkä ansiosta kaikissa asiaankuuluvissa hankkeissa pitäisi pystyä saavuttamaan asetetut tavoitteet.

Vuoden 2020 loppuun mennessä noin 65 miljoonaa euroa oli suunnattu uudelleen terveydenhuoltotoimiin ja sosioekonomisiin tukitoimiin covid-19-pandemian vaikutusten lieventämiseksi pakolaisavun koordinointivälineen puitteissa (kaikista EU:n rahoitusvälineisiin liittyvistä covid-19-toimista, joihin on osoitettu yhteensä 105 miljoonaa euroa). Toimiin kuului SIHHAT I -hankkeen 4,7 miljoonan euron vararahaston aktivoiminen henkilönsuojainten ja desinfiointiaineiden hankkimiseksi maahanmuuttajille tarkoitettuihin terveyskeskuksiin. Lisäksi koordinointivälineen humanitaarisen lohkon puitteissa osoitettiin uudelleen yli 50 miljoonaa euroa humanitaarisen avun toimittamiseen covid-19-pandemian jälkeen useissa eri hankkeissa. Varsinkin ESSN-verkon ja CCTE-ohjelman puitteissa edunsaajille myönnettiin lisää käteistukea. ESSN:n puitteissa myönnettiin kesä- ja heinäkuussa 2020 kaksi 500 Turkin liiran suuruista lisäavustusta yli 1,7 miljoonalle yksittäiselle pakolaiselle (810 000 taloudelle), yhteensä yli 47 miljoonaa euroa. CCTE-ohjelmasta myönnettiin 30. marraskuuta 2020 kaikille tukikelpoisille edunsaajille kertakorvauksena 85 Turkin liiran lisätuki iästä ja luokka-asteesta riippumatta. Yhteensä 535 000 lasta hyötyi tästä ylimääräisestä tuesta. Lisäksi 20 000:lle ESSN:n ulkopuoliselle edunsaajataloudelle myönnettiin käteisavustusta koko maan kattavassa operaatiossa, jota YK:n pakolaisjärjestö UNHCR toteuttaa yhdessä Turkin maahanmuuton hallintayksikön kanssa. Tässä yhteydessä myönnettiin 8 miljoonaa euroa humanitaarista rahoitusta koordinointivälineen ulkopuolella. Syyrian kriisin johdosta perustetun Euroopan unionin alueellisen erityisrahaston covid-19-avussa keskityttiin henkilönsuojainten hankintaan, verkko- ja etäoppimiseen, työnvälitykseen ja psykososiaaliseen tukeen.

2. Koordinointivälineen toiminta

Koordinointiväline on järjestely, jonka avulla EU:n apu voidaan ohjata nopeasti ja tehokkaasti Turkissa oleville pakolaisille. Koordinointivälineellä varmistetaan EU:n olemassa olevien rahoitusvälineiden optimaalinen käyttö myönnettäessä humanitaarista ja/tai kehitysapua, jonka avulla pakolaisten ja heitä vastaanottaneiden yhteisöjen tarpeisiin vastataan kattavasti ja koordinoidusti.[19]

Koordinointivälineen ohjauskomitea antaa strategisia ohjeita painopisteistä, tuettavista toimityypeistä, myönnettävistä rahamääristä ja käytettävistä rahoitusvälineistä sekä tarvittaessa ehdoista, joiden mukaan Turkki panee täytäntöön 29. marraskuuta 2015 hyväksytyn, EU:n ja Turkin yhteisen toimintasuunnitelman, jäljempänä 'yhteinen toimintasuunnitelma', mukaiset sitoumuksensa.[20] Vuonna 2020 eli koordinointivälineen viidentenä täytäntöönpanovuotena pidettiin yksi ohjauskomitean kokous, 5. marraskuuta. Covid-19-pandemian vuoksi kokous pidettiin virtuaalisesti.

Koordinointivälineen täytäntöönpanon keskeisiä periaatteita ovat nopeus, tehokkuus ja tuloksellisuus niin, että samalla varmistetaan moitteeton varainhoito. Koordinointivälineen toimien kestävyys ja Turkin viranomaisten kanssa jaettu vastuu ovat myös tärkeitä. Avun painopistealojen määrittelyn lähtökohtana on perusteellinen ja riippumaton tarvearviointi[21], jossa otetaan huomioon erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät. Tarvearviointi päivitettiin vuonna 2018.[22]

Koordinointivälineellä koordinoidaan rahoitusta seuraavista ulkoisen rahoituksen välineistä[23]: humanitaarinen apu[24], Euroopan naapuruusväline[25], kehitysyhteistyöväline[26], liittymistä valmisteleva tukiväline[27] sekä vakautta ja rauhaa edistävä väline[28]. Unionin talousarviosta rahoitettavien toimien täytäntöönpanossa noudatetaan sen varainhoitoa koskevia sääntöjä ja määräyksiä, jotka kattavat sekä suoran että välillisen hallinnoinnin.

---

[19] Komission päätös C(2015) 9500, annettu 24.11.2015, 2 artikla – Välineen tavoitteet.

[20] Ks. komission päätöksen C(2015) 9500, sellaisena kuin se on muutettuna komission päätöksellä C(2016) 855, 5 artiklan 1 kohta.

[21] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/2016_needs_assessment_.pdf

[22] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf

[23] Euroopan naapuruusvälineen rahoitusosuudet siirrettiin liittymistä valmistelevaan tukivälineeseen ja kehitysyhteistyön rahoitusvälineen rahoitusosuudet unionin erityisrahastoon ja ne käytettiin. Periaatteessa kaikki koordinointivälineen kautta (liittymistä valmistelevasta tukivälineestä ja vähemmässä määrin kehitysyhteistyön rahoitusvälineestä) EU:n Syyria-erityisrahastoon ohjatut rahoitusosuudet käytettiin muuna kuin humanitaarisena apuna.

[24] Neuvoston asetus (EY) N:o 1257/96 humanitaarisesta avusta, EYVL L 163, 2.7.1996, s. 1.

[25] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 232/2014 Euroopan naapuruusvälineen perustamisesta, EUVL L 77, 15.3.2014, s. 27.

[26] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 233/2014 kehitysyhteistyön rahoitusvälineen perustamisesta kaudelle 2014–2020, EUVL L 77, 15.3.2014, s. 44.

[27] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 231/2014 liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA II) perustamisesta, EUVL L 77, 15.3.2014, s. 11.

[28] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 230/2014 vakautta ja rauhaa edistävän välineen perustamisesta, EUVL L 77, 15.3.2014, s. 1.

Avun täytäntöönpanon ehtona on se, että Turkki noudattaa tiukasti yhteisen toimintasuunnitelman ja julkilausuman sitoumuksia.

3. Rahoituskapasiteetti sekä rahoituksen kesto ja luonne

Koordinointivälineen kokonaismäärärahat ovat kuusi miljardia euroa, jotka otetaan käyttöön kahdessa erässä. Ensimmäisen erän hankkeet kestävät enintään vuoden 2021 puoliväliin ja toisen erän hankkeet enintään vuoden 2025 puoliväliin (suurin osa hankkeista päättyy aiemmin). Vuoden 2020 lopussa molempien erien kaikki toimintamäärärahat oli sidottu ja niistä oli tehty sopimukset.

Poikkeuksellisesti covid-19-kriisin takia vuoden 2016 erityistoimenpiteeseen, johon on osoitettu 1,6 miljardia euroa, kuuluvien hankkeiden täytäntöönpanoaikaa pidennettiin kesäkuuhun 2023 saakka, minkä ansiosta kaikissa asiaankuuluvissa hankkeissa pystytään saavuttamaan asetetut tavoitteet.

Ensimmäisen erän kokonaismäärä oli kolme miljardia euroa, joista miljardi euroa otettiin käyttöön EU:n talousarviosta ja kaksi miljardia euroa kahdenvälisinä maksuina jäsenvaltioilta[29]. Myös toisen erän kokonaismäärä on kolme miljardia euroa, joista kaksi miljardia euroa on peräisin EU:n talousarviosta ja miljardi euroa jäsenvaltioilta[30].

EU:n vuosien 2016 ja 2017 talousarviosta rahoitetuista miljardista eurosta 250 miljoonaa euroa otettiin käyttöön vuonna 2016 ja 750 miljoonaa vuonna 2017. EU:n vuosien 2018 ja 2019 talousarviosta rahoitetuista kahdesta miljardista eurosta 550 miljoonaa euroa otettiin käyttöön vuonna 2018 ja loput vuonna 2019.

Jäsenvaltioiden rahoitusosuuksia tarkasteltaessa ensimmäisessä erässä jäsenvaltiot osoittivat koordinointivälineeseen 677 miljoonaa euroa vuonna 2016, 847 miljoonaa euroa vuonna 2017, 396 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja 80 miljoonaa euroa vuonna 2019. Toisessa erässä jäsenvaltiot maksoivat 68 miljoonaa euroa vuonna 2018, 202 miljoonaa euroa vuonna 2019 ja 265 miljoonaa euroa vuonna 2020. Toisesta erästä jäljellä olevien maksujen aikataulu ulottuu vuoteen 2023. Jäsenvaltioiden osuudet maksetaan suoraan EU:n talousarvioon ulkoisina käyttötarkoitukseensa sidottuina tuloina varainhoitoasetuksen 21 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaisesti ja ohjataan liittymistä valmistelevan tukivälineen ja humanitaarisen avun budjettikohtiin.

Jäsenvaltiot ovat jatkaneet rahoitusosuuksiensa suorittamista *koordinointivälineeseen* tyydyttävästi, ja niillä katetut maksut *koordinointivälineestä* ovat nekin jatkuneet tyydyttävästi.

Koordinointivälineen humanitaarisen lohkon puitteissa 19,50 miljoonaa euroa varattiin puskuriksi uusia Syyriasta saapuvia pakolaisia koskevien toimien mahdollista rahoittamista varten vuonna 2019. Koska puskuria ei käytetty vuonna 2019, tästä määrästä tehtiin sopimus

[29] Jäsenvaltioiden rahoitusosuuksien jakautuminen esitetään osoitteessa http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2016/02/03-refugee-facility-for-turkey/

[30] https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/

vuonna 2020 terveydenhuolto- ja suojelutoimien rahoittamiseksi. Toisen erän ohjelmasuunnittelu saatettiin näin päätökseen.

Komissio on jatkanut myös koordinointivälineeseen kuulumattoman humanitaarisen avun myöntämistä. Tähän mennessä yhteensä 585 miljoonaa euroa[31] on osoitettu humanitaaristen toimien tukemiseen Turkissa koordinointivälineen ulkopuolella. Tähän sisältyy alustava 50 miljoonan euron humanitaarinen apu, jonka komissio myönsi huhtikuussa 2020 humanitaarisen avun vuotuisista määrärahoista avun jatkamiseksi suojelun, terveydenhuollon ja koulutuksen aloilla hätätilanteissa, ja marraskuussa 2020 edellä mainittujen hankkeiden jatkamiseen osoitettu 50 miljoonan euron lisärahoitus. Lisäksi budjettivallan käyttäjä hyväksyi heinäkuussa 2020 uuden 485 miljoonan euron lisätalousarvion, jonka avulla jatkettiin kahta koordinointivälineen lippulaivahanketta eli ESSN-verkkoa ja CCTE-ohjelmaa.

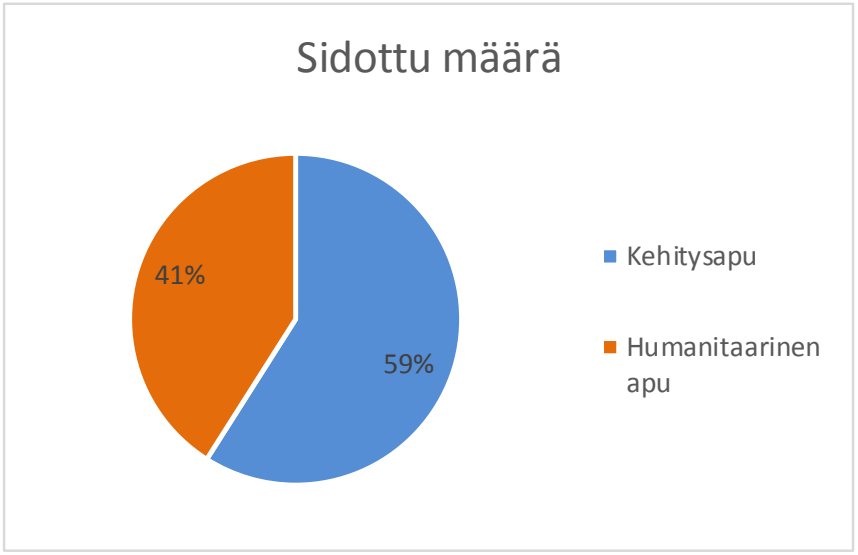
Komissio oli tehnyt sopimukset koordinointivälineen kaikista toimintamäärärahoista 31. joulukuuta 2020 mennessä. Yhteensä 6 miljardista eurosta yli 4 miljardia oli maksettu.

[31] Kokonaissummaan sisältyvät sekä toimintakustannukset (581,7 miljoonaa euroa) että hallintokustannukset (3,3 miljoonaa euroa).

4. Koordinointivälineen täytäntöönpano

Koordinointiväline pannaan täytäntöön humanitaarisena ja kehitysapuna. Humanitaariseen apuun oli ensimmäisessä erässä osoitettu noin 1,4 miljardia euroa ja kehitysapuun 1,6 miljardia euroa. Koska Syyrian kriisi on pitkittynyt, toisen erän toimissa keskitytään entistä enemmän sosioekonomisiin tukitoimiin ja toimeentulomahdollisuuksien luomiseen. Toisessa erässä humanitaariseen apuun on osoitettu 1,04 miljardia euroa ja kehitysapuun 1,9 miljardia euroa.[32]

Koko koordinointivälineessä humanitaarisen avun ja kehitysavun osuudet jakautuvat seuraavasti:

Tarkat tiedot ovat saatavilla verkossa olevasta hanketaulukosta[33].

Koordinointivälineen ohjelmasuunnittelu saatiin päätökseen joulukuussa 2019, ja vuoden 2020 lopussa oli tehty sopimukset kaikista 6 miljardin euron toimintamäärärahoista, joista oli maksettu 4,072 miljardia euroa.

On tärkeää huomata, että koordinointivälineen puitteissa annettu apu on hankeperusteista. Maksut riippuvat koordinointivälineen toimien toteuttamisessa saavutetusta edistyksestä.

Erityistä huomiota kiinnitetään muihin kuin syyrialaispakolaisiin ja -turvapaikanhakijoihin. Koordinointivälineen toimiin pyritään aina ottamaan mukaan myös pakolaisia vastaanottavat paikallisyhteisöt.

Humanitaarisella avulla tuetaan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia pakolaisia antamalla ennakoitavissa olevaa ja ihmisarvoa tukevaa apua, joka käsittää perustarpeiden täyttämisen ja suojelun. Sen avulla myös korjataan palvelujen tarjonnassa olevia puutteita hyödyntämällä hätätilanteiden terveydenhuoltoon ja koulutukseen erikoistuneita järjestöjä ja kumppaneita. EU:n humanitaarista apua ohjaa humanitaarista apua koskeva eurooppalainen

[32] Jäljellä olevat 60 miljoonaa euroa osoitetaan koordinointivälineen täytäntöönpanon hallinnolliseen ja operatiiviseen tukeen.
[33] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf

konsensus vuodelta 2007[34]. Sen mukaisesti EU noudattaa humanitaarisena toimijana humaanisuuden, puolueettomuuden, tasapuolisuuden ja riippumattomuuden periaatteita, jotka vahvistetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 214 artiklassa ja humanitaarista apua koskevassa asetuksessa (N:o 1257/96)[35].[36]

Koordinointivälineen humanitaarista apua koskevassa lohkossa on toteutettu yhteensä 65 hanketta 21 kumppanin avulla. Hankkeet on rahoitettu koordinointivälineen ensimmäisestä ja toisesta erästä. Näiden hankkeiden tarkoituksena on kattaa Turkissa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien pakolaisten perustarpeet, suojelu, koulutus ja terveydenhuolto. Ensimmäisessä erässä humanitaariseen apuun osoitettiin noin 1,4 miljardia euroa, joista tehtiin sopimukset. Määrästä maksettiin 1,3 miljardia euroa. Toisessa erässä sopimukset on tehty 1,04 miljardista eurosta, ja tästä määrästä oli maksettu 964 miljoonaa euroa 31. tammikuuta 2021 mennessä.

Kehitysapu on pidemmän aikavälin tarpeisiin liittyvää tukea pakolaisten terveydenhuollon, koulutuksen ja sosioekonomisen kehityksen aloilla. Käytännössä sillä tuetaan julkisten palveluja, kunnallista infrastruktuuria ja toimeentulomahdollisuuksia. Siinä myös keskitytään haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin, ja sillä rahoitettavissa toimissa otetaan huomioon sukupuolinäkökohdat, esimerkiksi suojellaan naisia ja tyttöjä seksuaaliselta ja sukupuolittuneelta väkivallalta sekä parannetaan pääsyä seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelujen piiriin.

Koordinointivälineen kehitysapua koskevan lohkon 26 hanketta, joista tehtiin sopimukset ensimmäisessä erässä, etenivät hyvin. Hankkeista 15 pantiin täytäntöön EU:n Syyria-erityisrahastosta. Niiden arvo oli yhteensä 293 miljoonaa euroa liittymistä valmistelevasta tukivälineestä suoraan hallinnoitujen määrärahojen[37] lisäksi.

Täytäntöönpanosta vastaaville kumppaneille maksettiin koordinointivälineen molemmissa erissä rahoitusta 1,75 miljardia euroa kehitysapuun osoitetuista yhteensä 3,5 miljardista eurosta[38]. Toisessa erässä osoitetuista 1,9 miljardista eurosta tehtiin sopimukset joulukuussa 2020, ja helmikuun loppuun mennessä summasta oli maksettu 418 miljoonaa euroa. Koordinointivälineen kehitysapua koskevassa lohkossa on 16 uutta sopimusta.

Koordinointivälineen toimet painopistealoittain

Seuraavaksi esitetään koordinointivälineen molemmista eristä rahoitetun tuen suunnittelussa ja täytäntöönpanossa saavutettu edistys painopistealoittain:

[34] Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien yhteinen julkilausuma.
[35] Neuvoston asetus (EY) N:o 1257/96, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1996, humanitaarisesta avusta.
[36] Euroopan komission humanitaarinen apu perustuu vuotuisiin maakohtaisiin humanitaarisen avun toteutussuunnitelmiin. Komission ja sen kumppanien yhteistyökehys humanitaarisen avun alalla vahvistetaan rahoituksesta ja hallinnosta kansainvälisten järjestöjen kanssa tehdyissä puitesopimuksissa ja kansalaisjärjestöjen kanssa tehdyissä kumppanuutta koskevissa puitesopimuksissa.
[37] Koordinointivälineeseen sisältyviä liittymistä valmistelevan rahoitusvälineen varoja hallinnoidaan varainhoitoasetuksen toisen osan IV osaston sisältämien ulkoisia toimia koskevien sääntöjen ja varainhoitoasetuksen soveltamissääntöjen mukaisesti.
[38] Määrä sisältää myös maksut hankkeissa, jotka on rahoitettu EU:n Syyria-erityisrahastosta mutta joita ei ole vielä kirjattu EU:n talousarvioon.

Koulutus

Koordinointivälineestä on osoitettu yli 1,5 miljardia euroa koulutuksen painopistealaan, mukaan lukien 545 miljoonaa euroa[39] koulutusinfrastruktuuriin.

Koordinointivälineen humanitaarista apua koskevassa lohkossa koulutukseen osoitettiin yli 181 miljoonaa euroa. CCTE-ohjelman menestyksekästä täytäntöönpanoa jatketaan. Sillä tuetaan pakolaislasten koulunkäyntiä suorittamalla kuukausittain maksuja pakolaisperheille sillä ehdolla, että oppilaat osallistuvat säännöllisesti opetukseen. Koordinointivälineen tuki ohjelmalle päättyi lokakuussa 2020. CCTE-ohjelmaa voidaan kuitenkin jatkaa vuoden 2022 alkuun saakka, koska EU:n budjettivallan käyttäjä hyväksyi heinäkuussa 2020 lisätalousarvion, josta saatiin 85 miljoonan euron lisärahoitus. Joulukuusta 2020 tilanne oli se, että lähes 670 000 lasta oli hyötynyt ohjelmasta vähintään kerran, ja 90 prosenttia kaikista koulutukseen osallistuneista pakolaislapsista hyötyy siitä. Humanitaarisella rahoituksella on koordinointivälineen ensimmäisessä ja toisessa erässä tuettu myös epävirallista koulutusta (nopeutetun oppimisen ohjelmia) ja koulutuksen ulkopuolella olevien osallistumista.

Koordinointivälineeseen kuuluvan kehitysavun osalta vuoden 2019 toisen neljänneksen loppupuolella alettiin panna täytäntöön opetusministeriölle myönnettyä 400 miljoonan euron suoraa jatkoavustusta (PIKTES[40]), jolla tuettiin ministeriön pyrkimyksiä lisätä syyrialaislasten koulutukseen osallistumista ja mahdollisuuksia saada korkealaatuista koulutusta. Kesäkuun 2020 loppuun mennessä 686 581 syyrialaislasta osallistui kouluvuoden 2019–2020 opetukseen PIKTES-hankkeessa. Varhaiskasvatuksen käynnistämisessä on edistytty merkittävästi, ja tukea on myönnetty yhteensä 115 133 lapselle, joista suunnilleen puolet on syyrialaisia pakolaislapsia ja puolet vastaanottavien yhteisöjen lapsia. Niiden syyrialaislasten ja -nuorten määrä, jotka suorittivat tukiopetuksen tai valmistavan opetuksen loppuun, kasvoi 80 243 lapsesta 90 233 lapseen. Koulutusjärjestelmän opetusvalmiuksien tukemiseksi yhteensä 3 954:ää opetushenkilöstön jäsentä on tuettu maksamalla palkkaa tai muilla taloudellisilla kannustimilla ja 177 019 henkilöstön jäsentä on koulutettu vastaamaan pakolaislasten erityistarpeisiin. Vuoden 2020 toisella neljänneksellä opettajankoulutuksessa on keskitytty etäopetukseen, psykososiaalisen tuen tarjoamiseen syyrialaislapsille ja viestinnän tehostamiseen lasten ja perheiden kanssa pandemia-aikana. Kesäkuussa 2020 PIKTES-opettajat (3 886 henkilöä) saivat verkkopohjaista täydennyskoulutusta, jossa keskityttiin lasten hyvinvointia pandemian aikana tukevaan etäopetukseen ja EBA-kurssien[41] järjestämiseen paikan päällä.

Unicefin yhdessä opetusministeriön kanssa toteuttama ja humanitaarisella avun määrärahoilla rahoitettu nopeutetun oppimisen ohjelma on edistynyt hyvin: tammikuuhun 2020 mennessä siihen oli osallistunut 19 881 oppijaa. Myös stipendien tarjoaminen korkeakoulutuksen tukemiseksi on edistynyt. Kesäkuuhun 2020 mennessä pakolaisille oli myönnetty korkeakouluopiskelua varten jopa 1 332 stipendiä, joista 19 myönnettiin vammaisille

[39] Tähän sisältyy EU:n Syyria-erityisrahastosta rahoitettava 40 miljoonan euron puhtaan energian hanke (FRIT 1).
[40] Hankkeen nimi PIKTES tulee englanninkielisestä nimestä ”Promoting Integration of Syrian Kids into Turkish Education System” (syyrialaislasten Turkin koulutusjärjestelmään integroitumisen edistäminen).
[41] Educational Informatics Network.

pakolaislapsille. Koordinointivälineestä on edelleen tuettu koulutusinfrastruktuurien kehittämistä ja vähennetty koulujen ylikuormittumista. Yli 3 900 oppilaitosta (varhaiskasvatuskeskukset mukaan lukien) oli nykyaikaistettu kesäkuuhun 2020 mennessä. Suurin osa nykyaikaistamisesta oli käytännössä 2 120 esikoulun kunnostamista ja/tai varustamista. Uusien koulujen määrä kasvoi 40 koulusta 102 kouluun joulukuun 2020 loppuun mennessä. Rakenteilla on yhä 260 koulua. Lisäksi puhdasta energiaa koskevassa 40 miljoonan euron hankkeessa, josta tehtiin sopimukset ensimmäisessä erässä, tuotetaan energiaa rakentamalla kaksi aurinkopuistoa ja asentamalla aurinkopaneeleja 120 kouluun. Paneelit on tähän mennessä asennettu kolmeen kouluun. Covid-19-pandemiaan liittyvien toimenpiteiden kielteiset vaikutukset rakennusalaan edellyttivät täytäntöönpanoajan jatkamista vuoden 2023 puoliväliin.

Suojelu

Suojeluun on osoitettu koordinointivälineen puitteissa yhteensä noin 211 miljoonaa euroa pääasiassa humanitaarisen avun lohkon hankkeissa.

Koordinointivälineen humanitaarista apua koskevasta lohkosta on tuettu pakolaisten rekisteröintiä ja henkilöllisyyden varmentamista, jonka tarkoituksena on laillistaa heidän asemansa Turkissa ja edistää heidän pääsyään palvelujen piiriin. Niiden erillisten suojelutoimien lisäksi, joilla pyritään korjaamaan puutteita ja vastaamaan vaarassa olevien henkilöiden erityisiin tarpeisiin, suojelu on valtavirtaistettu humanitaarisen avun strategian muissa pilareissa (perustarpeet, terveys ja koulutus). Yleisenä tavoitteena on ottaa paremmin huomioon pakolaisten haavoittuvuus, laillistaa heidän asemansa ja yhdistää heidät julkisten palvelujen sekä YK:n ja kansalaisjärjestöjen tarjoamien palvelujen laajempaan verkostoon. Lisäksi EU:n Syyria-hätärahastosta rahoitettuihin hankkeisiin sisältyi pakolaisten vastaanoton tukeminen yhteisökeskuksissa sekä haavoittuvassa asemassa olevien pakolaisten ohjaaminen asianmukaisten palvelujen piiriin.

Heinäkuussa 2019 toteutetun erityistoimenpiteen puitteissa perhe-, työ- ja sosiaalipalveluministeriölle myönnettiin vuoden 2020 lopussa 20 miljoonan euron suora avustus. Hankkeen tavoitteena on parantaa ennaltaehkäisyyn ja suojeluun tähtäävien sosiaalipalvelujen tarjoamista kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville pakolaisille ja heitä vastaanottavien yhteisöjen jäsenille. Se perustuu koordinointivälineestä tähän mennessä annettuun humanitaariseen tukeen, ja siinä sovitetaan yhteen humanitaarinen ja kehitysyhteistyö, kuten koordinointivälineen toisen erän strategisissa suuntaviivoissa esitetään.

Suora avustus on alkuvaiheessa. Teknisen avun ryhmän valinta, hanketoimiston perustaminen ja hankkeen dokumentaatiopaketin hienosäätö ovat käynnissä. EU:n edustusto ja EU:n pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden (ECHO) pääosaston kenttätoimistojen henkilöstö aloittivat säännölliset kokoukset sujuvoittaakseen siirtymää koordinointivälineen ensimmäisestä erästä toiseen.

Terveydenhuolto

Koordinointivälineestä on osoitettu 800 miljoonaa euroa terveydenhuollon painopistealaan.

Koordinointivälineen tuen pääpilari on SIHHAT 1 -hanke, 300 miljoonan euron suora

avustus Turkin terveysministeriölle. Avustuksella tuetaan ministeriötä sen pyrkimyksissä tarjota 3,6 miljoonalle pakolaiselle maksuton ja tasa-arvoinen pääsy terveydenhuollon piiriin. Maahanmuuttajille tarkoitettuja terveyskeskuksia on toiminnassa 177, ja hankkeeseen on tällä hetkellä palkattuna 3 420 syyrialaistaustaista terveydenhuollon ammattilaista. Hankkeen täytäntöönpanotahti on edelleen hyvä, ja siinä on saatu aikaan konkreettisia tuloksia. Covid-19-pandemiaan liittyviin tarpeisiin vastaava 4,7 miljoonan euron vararahasto vapautettiin huhtikuussa 2020. Eräiden tärkeiden toimien loppuun saattaminen edellytti kahden kuukauden jatkoaikaa 31. tammikuuta 2021 saakka ilman lisäkustannuksia. Samaan aikaan EU:n Syyria-erityisrahaston tuella jatkettiin aiemmin humanitaarista apua koskevasta lohkosta rahoitettua Maailman terveysjärjestön (WHO) hanketta, jolla tuetaan maahanmuuttajille tarkoitettuja terveyskeskuksia, syyrialaisen terveydenhuoltohenkilöstön kouluttamista sekä syyrialaisten lääkärien ja sairaanhoitajien ammattipätevyyden tunnustamista, jotta he voivat työskennellä maahanmuuttajille tarkoitetuissa terveyskeskuksissa.

Joulukuussa 2020 allekirjoitettiin terveysministeriön kanssa SIHHAT 2 -jatkohanke ”Maahanmuuttajille tarkoitettujen terveyspalvelujen tukeminen Turkissa” (210 miljoonaa euroa). Näin varmistetaan yhteensovittaminen SIHHAT 1:n päättymisen kanssa ja pakolaisten terveydenhuoltopalvelujen jatkuminen vuoden 2023 loppuun saakka. Joulukuussa 2020 allekirjoitettiin myös 90 miljoonan euron sopimus Euroopan neuvoston kehityspankin (CEB) kanssa täydentävien pienimuotoisten terveydenhuoltoinfrastruktuurien ja -varusteiden hankinnasta. Kahden Kilisin ja Hatayn maakunnissa koordinointivälineen ensimmäisestä erästä rahoitetun sairaalan (yhteensä 90 miljoonaa euroa, AFD:n (Agence Française de Développement) ja CEB:n kanssa) rakennussopimusten kestoa jatketaan covid-19-pandemian vuoksi menetetyn täytäntöönpanoajan huomioon ottamiseksi.

Humanitaariset kumppanit tarjoavat edelleen rajatun määrän pysyviä ja liikkuvia palveluja, joilla vastataan kiireellisiin ja tyydyttämättömiin terveydenhuollon tarpeisiin erityisesti fysioterapian ja fyysisen kuntoutuksen alalla. Tietyt erikoistuneet terveyspalvelut, kuten mielenterveyspalvelut ja psykososiaalinen tuki, sisällytettiin SIHHAT 1 -hankkeeseen joulukuussa 2020, kun taas suurin osa seksuaali- ja lisääntymisterveyttä sekä seksuaalista ja sukupuolittunutta väkivaltaa koskevista toimista oli sisällytetty SIHHAT 1 -hankkeeseen jo lokakuussa 2019 koordinointivälineen siirtymästrategian mukaisesti.

Huolta aiheuttaa edelleen pakolaisten pääsy terveydenhuoltopalvelujen piiriin heidän alkuperäisen rekisteröintimaakuntansa ulkopuolella tai heidän ollessaan liikkeellä. Tällöin hoito rajoittuu rokotteisiin ja akuuttihoidon palveluihin. Tämä vaikuttaa kielteisesti liikkeellä oleviin pakolaisiin, kausityöntekijöihin ja niihin pakolaisiin, jotka on sijoitettu muihin maakuntiin. Komissio seuraa politiikan muutoksia tiiviisti ja pyrkii tavoittamaan kohderyhmään kuuluvat pakolaiset SIHHAT-hankkeiden liikkuvan terveydenhuollon toiminnalla.

Kunnallinen infrastruktuuri

Tähän painopistealaan osoitettiin 380 miljoonaa euroa koordinointivälineen toisesta erästä.

Joulukuussa 2018 julkaistun kiinnostuksenilmaisupyynnön johdosta on valittu alustavasti

joitakin hankkeita toisesta erästä rahoitettaviksi. AFD:n kanssa ensimmäisestä sopimuksesta käydyt neuvottelut saatiin onnistuneesti päätökseen joulukuussa 2019 ja lisäys allekirjoitettiin joulukuussa 2020. Toinen sopimus Maailmanpankin kanssa allekirjoitettiin syyskuussa 2020. Näihin hankkeisiin kuuluu toimia, joilla parannetaan kunnallisten vesi- ja jätehuoltopalvelujen saatavuutta ja laatua pakolaisvirrasta eniten kärsineillä alueilla. Lisäksi neuvottelut Kreditanstalt für Wiederaufbaun (KfW) kanssa saatiin päätökseen, ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tukevaan virkistysinfrastruktuuriin liittyvä 25 miljoonan euron sopimus allekirjoitettiin heinäkuussa 2020. Yhden mekaanis-biologisen jätteenkäsittelylaitoksen rakentamista Gaziantepiin jatketaan YK:n kehitysohjelman (UNDP) toteuttamassa EU:n Syyria-erityisrahaston hankkeessa.

Perustarpeet ja sosioekonominen tuki

Koordinointivälineestä on osoitettu yli 2,83 miljardia euroa perustarpeisiin ja sosioekonomiseen tukeen.

Tämän painopistealan toimien tavoitteena on varmistaa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien pakolaisten perustarpeisiin vastaaminen ja selviytymiskyvyn ja riippumattomuuden vahvistaminen. Näin pyritään siirtymään vähitellen sosiaaliavustuksesta riippuvuudesta siihen, että lisätään omaehtoista selviytymistä ja toimeentulomahdollisuuksia.

Koordinointivälineen perustarveavun puitteissa yli 2,6 miljoonaa pakolaista on saanut tukea ihmisarvoiseen elämään. Suurin osa tuesta myönnetään ESSN:n kautta. Se on humanitaarinen sosiaaliavustusohjelma, jossa tällä hetkellä yli 1,8 miljoonaa haavoittuvassa asemassa olevaa pakolaista saa vapaasti moniin eri tarkoituksiin kuukausittaista käteisapua maksukorttijärjestelmän avulla. Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälisen liiton kanssa hiljattain tehdyn ESSN 3 -verkkoa koskevan sopimuksen mukaisesti tähän lippulaivaohjelmaan osoitettiin vuoden 2019 lopussa 500 miljoonaa euroa koordinointivälineen rahoitusta. Tämänhetkisen perustarvetuen Turkissa oleville pakolaisille ESSN 3 -verkon puitteissa on määrä päättyä maaliskuussa 2021. ESSN-tuen jatkaminen on varmistettu ainakin vuoden 2021 loppuun asti, koska budjettivallan käyttäjä hyväksyi heinäkuussa 2020 osana edellä mainittua lisätalousarviota 400 miljoonan euron lisärahoituksen koordinointivälineen ulkopuolelta.[42]

Koordinointivälineen siirtymästrategian mukaisesti ja koska Syyrian kriisi on pitkittynyt, koordinointivälineen kehitysapua koskevaan lohkoon kuuluvissa toimissa on keskitytty entistä enemmän toteuttamaan sosioekonomisen tuen toimia ja luomaan toimeentulomahdollisuuksia. Voidakseen jatkaa haavoittuvimmassa asemassa olevien perustarpeiden tukemista komissio allekirjoitti joulukuussa 2020 perhe-, työ- ja sosiaalipalveluministeriön kanssa sopimuksen 245 miljoonan euron suorasta avustuksesta, jotta voidaan myöntää kuukausittaista taloudellista tukea, joka on verrattavissa Turkin sosiaaliturvajärjestelmässä haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille annettavaan sosiaalitukeen. Maksut tuensaajille on tarkoitus aloittaa valmisteluvaiheen jälkeen heinäkuussa 2021. Hanketta toteutetaan rinnakkain ESSN-verkoston kanssa, ja siinä tuetaan

[42] https://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20200706IPR82727/meps-approve-EU585-million-to-support-syrian-refugees-in-neighbouring-countries

yksinhuoltajatalouksia, iäkkäitä sekä vammaisia ja vaikeavammaisia henkilöitä. Hankkeen johtoryhmän valintaprosessi on lähes valmis, ja hanketoimiston perustaminen ja hankkeen dokumentaatiopaketin hienosäätö ovat käynnissä. EU:n edustusto ja ECHO-pääosaston kenttätoimistojen henkilöstö ovat aloittaneet säännölliset kokoukset koordinoidakseen ESSN:n ja suoran avustuksen rinnakkaista toteutusta.

Sellaisille pakolaisille, joiden profiili mahdollistaisi pääsyn työmarkkinoille, tarjotaan edelleen sosioekonomista lisätukea. Tällä tuella pyritään lisäämään pakolaisten työllistettävyyttä, ja sen puitteissa tarjotaan ammattikoulutusta, kieliopetusta, työllistymisneuvontaa, työharjoitteluohjelmia ja työlupaprosessin yksinkertaistamista niin syyrialaispakolaisten kuin vastaanottavien yhteisöjenkin tukemiseksi. Sekä Syyrian pakolaisten että heitä vastaanottavien yhteisöjen startup-yrityksille ja yrittäjinä jo toimiville myönnetään pieniä yritystoimintaan liittyviä koulutusavustuksia yhteistyössä Turkin pk-yritysten kehitysjärjestön (KOSBEG) kanssa. Toisella Maailmanpankin parhaillaan täytäntöönpanemalla hankkeella tuetaan naisjohtoista yhteiskunnallisen yrittäjyyden mallia, jotta voidaan tarjota tuloa jatkuvasti tuottavaa toimintaa sekä haavoittuvassa asemassa oleville syyrialaispakolaisille että turkkilaisille naisille. Hankkeiden toteutuksen pitäisi jatkua enintään vuoden 2025 puoliväliin asti.

Täytäntöönpanokumppaneille vuonna 2018 osoitetun kiinnostuksenilmaisupyynnön jälkeen joulukuussa 2019 allekirjoitettiin sopimukset Expertise Francen ja kansainvälisen siirtolaispolitiikan kehittämiskeskuksen (ICMPD) kanssa. Näillä sopimuksilla pyritään tukemaan startup-yrityksiä sekä mikro- ja pienyrityksiä mikroavustuksilla ja yrittäjyysvalmennuksella ja -mentoroinnilla sekä tarjoamaan ammatillista ja oppisopimuskoulutusta. Komissio allekirjoitti syyskuussa 2020 Maailmanpankin kanssa neljä lisäsopimusta toimista, joilla pyritään lisäämään pakolaisten ja vastaanottavien yhteisöjen työllistettävyyttä ja osaamisen kehittämistä, parantamaan ammatilliseen koulutukseen ja markkinoiden tarjonnan ja kysynnän yhteensovittamiseen liittyviä palveluja, luomaan suotuisa ympäristö yritysten kasvulle, rekisteröinnille ja laajentumiselle sekä tukemaan työpaikkojen luomista maatalousalalla. Toimet kohdennetaan sekä pakolaisille että heitä vastaanottaville yhteisöille, jotta voidaan edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja torjua sosiaalisia jännitteitä aiheuttavia stereotypioita. Nämä neljä sopimusta allekirjoitettiin sen jälkeen, kun kaikkia EU:n rahoittamia toimia koskeva Euroopan komission ja Maailmanpankin välinen uusi puitesopimus oli tehty. Lisäksi KfW:n kanssa allekirjoitettiin kaksi lisäsopimusta marras- ja joulukuussa 2020, ja vuonna 2020 neuvoteltiin myös pieni lisäys kiinnostuksenilmaisupyynnöstä jääneillä säästöillä rahoitettuun ICMPD-hankkeeseen.

Muuttoliikkeen hallinta

Koordinointivälineen ensimmäisestä erästä on rahoitettu kahta tämän painopistealan hanketta yhteensä 80 miljoonalla eurolla.

Ensimmäisessä hankkeessa myönnetyllä EU:n tuella vahvistettiin Turkin rannikkovartioston valmiuksia suorittaa etsintä- ja pelastusoperaatioita. Toisen hankkeen tavoitteena oli tukea maahanmuuton hallintayksikköä EU:sta tapahtuvien palautusten hallinnoinnissa. Molemmat hankkeet on saatu päätökseen; toinen hanke on päättymässä joulukuussa 2019.

Sukupuolinäkökohdat koordinointivälineen hankkeissa

Komissio on sitoutunut panemaan täytäntöön sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan EU:n toimintasuunnitelman (GAP II) ”Sukupuolten tasa-arvo ja naisten vaikutusvallan vahvistaminen: Tyttöjen ja naisten elämän muuttaminen EU:n ulkosuhteiden avulla (2016–2020)” ja sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan EU:n toimintasuunnitelman (GAP III) ”Together towards a gender equal world 2021-2025”, joka koskee sukupuolten tasa-arvon vahvistamista ja naisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä EU:n ulkoisissa toimissa. Tässä yhteydessä EU:n perimmäisiä painopisteitä ja tavoitteita ovat naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksien suojelu ja toteutuminen, sukupuolten tasa-arvo sekä naisten ja tyttöjen vaikutusvallan vahvistaminen. Ne ohjaavat koordinointivälineen toimia.

Koordinointivälineen humanitaarista apua koskevaan lohkoon sovelletaan ECHO-pääosaston sukupuolipolitiikkaa, joka vahvistetaan vuonna 2013 sukupuolesta humanitaarisessa avussa julkaistussa valmisteluasiakirjassa ”Gender in Humanitarian Aid: different needs, adapted response”. Tämä tarkoittaa, että kumppaneita kehotetaan tekemään ohjelman alussa sukupuolianalyysi, mukauttamaan ohjelman suunnittelua ja täytäntöönpanoa sukupuoliryhmäkohtaisten riskien ja mahdollisuuksien perusteella sekä raportoimaan tuloksista siten, että tiedot on eritelty sukupuolen mukaan.

Näin ollen sukupuolinäkökohdat otetaan huomioon kaikissa koordinointivälineen hankkeissa ja ne myös valtavirtaistetaan. Koordinointivälineen toimet on suunniteltu edistämään miesten ja naisten sekä poikien ja tyttöjen yhtäläisten mahdollisuuksien toteutumista. Tämän seuraamiseksi kerätään sukupuolen mukaan eriteltyjä tietoja. Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen yhdistetään erityistoimiin, jotka on suunniteltu varmistamaan asian edistyminen. Koordinointivälineen puitteissa tehdään yhteistyötä sellaisten täytäntöönpanokumppaneiden kanssa, joilla on vankka kokemus alalta ja jotka pystyvät käymään vuoropuhelua Turkin viranomaisten kanssa. Tällaisia ovat muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien lastenavun järjestö (Unicef), YK:n tasa-arvojärjestö UN Women ja Kansainvälinen työjärjestö (ILO).

5. Seuranta ja arviointi

Koordinointivälineen seuranta- ja arviointijärjestelmä on suunniteltu otettavaksi käyttöön asteittain, ja sitä on tarkoitus parantaa jatkuvasti.

Tuloskehys

Koordinointivälineen tuloskehys heijastaa koordinointivälineen strategista kehystä sekä koordinointivälineen puitteissa toteutettuja konkreettisia toimia ja niiden loogisia viitekehyksiä. Tuloskehyksen ensimmäinen versio kehitettiin elokuun 2016 ja maaliskuun 2017 välisenä aikana. Työssä kuultiin keskeisiä sidosryhmiä, muun muassa koordinointivälineen ohjauskomiteaa sekä asianomaisia Turkin viranomaisia ja komission yksiköitä. Ensimmäinen luonnos esitettiin ohjauskomitealle maaliskuussa 2017 ja tarkistettu versio marraskuussa 2018.

Koordinointivälineen sihteeristö käynnisti huhtikuussa 2019 koordinointivälineen tuloskehyksen tarkistusprosessin sen päivittämiseksi koordinointivälineen tarkistetun

strategian ja toisesta erästä rahoitettavien painopistealojen perusteella ja niihin sovittamiseksi. Tavoitteena oli varmistaa tulosindikaattorien johdonmukaisuus ja vaihtelu kahden erän välillä ja mahdollistaa tuloksellisuudesta ja tuloksista raportointi koko koordinointivälineen tuotosten ja tulosten tasolla. Tarkistetun tuloskehyksen lopullinen luonnos, jonka kehitystyössä kuultiin täytäntöönpanokumppaneita, kuten asianomaisia Turkin viranomaisia, esitettiin ohjauskomitealle. Tarkistetun tuloskehyksen mukainen raportointi alkoi heinäkuussa 2020.

Seuranta ja raportointi koordinointivälineen tasolla

Seuranta koordinointivälineen tasolla aloitettiin keväällä 2017. Täytäntöönpanokumppanit tuottavat tuotostasolla seurantatietoja kussakin sopimuksessa määriteltyjen velvoitteidensa mukaisesti. Ensimmäisen kerran seurantatietoja pyydettiin toukokuussa 2017, mitä seurasi kolme raportointijaksoa samana vuonna. Raportointijaksot jatkuivat vuosina 2018, 2019 ja 2020. Niiden perusteella on julkaistu puolivuosittain koordinointivälineen seurantaraportteja, joista uusin[43] kattaa kesäkuuhun 2020 ulottuvan kauden. Tarkistetun tuloskehyksen mukainen raportointi alkoi 1. heinäkuuta 2020, ja vuonna 2020 käynnistettiin kaksi seuranta- ja raportointijaksoa. Seuraava puolivuotiskertomus olisi esitettävä ohjauskomitealle kesäkuussa 2021.

Seurantaa tukeva tekninen apu

Komissio hyväksyi toukokuussa 2017 ensimmäisen komission täytäntöönpanopäätöksen tukitoimenpiteestä koordinointivälineen seurantaa, arviointia, tarkastusta ja tiedotusta varten. Tämä mahdollisti teknisen avun hankkimisen koordinointivälineen seurannan tueksi sekä toimien/sopimusten että koordinointivälineen tasolla. Sopimus seurannan teknisestä avusta allekirjoitettiin tammikuussa 2018, ja sen täytäntöönpano on meneillään. Toimeksianto jakautuu kahteen erilliseen osaan. Ensimmäinen osa koskee seurannalle ja raportoinnille annettavaa tukea koordinointivälineen tasolla. Se kattaa tuloskehyksen säännöllisen tarkastelun, lähtö- ja tavoitearvojen arvioinnin sekä indikaattoreiden laskentamenetelmät ja niihin liittyvät ohjeet. Teknisen avun ryhmä vastaa myös koordinointivälineen sihteeristölle annettavasta tuesta sihteeristön laatiessa ensimmäisen tason analyysejä neljännesvuosittain kerätyistä seurantatiedoista sekä puolivuosittaisia koordinointivälineen seurantaraportteja. Toimeksiannon toisessa osassa tuetaan EU:n edustustoa koordinointivälineen kehitysapua koskevasta lohkosta rahoitettavien toimien ja sopimusten seurannassa. Tämä kattaa myös tietojen tarkistamisen säännöllisten tai tapauskohtaisten seurantatoimien avulla. Koordinointivälineen joidenkin toimien laajuuden ja maantieteellisen kattavuuden vuoksi tuki on tarpeen edustuston suorittaessa tarkastuksia paikan päällä.

Vuoden 2020 joulukuun loppuun mennessä oli saatettu päätökseen 161 seurantatoimea: tulosperusteisen seurannan asiantuntijat olivat suorittaneet kuusi tulosperusteista seurantatoimea, teknisen avun ryhmä (SUMAF) oli suorittanut 51 toimea ja EU:n edustuston asiasta vastaavat ohjelmajohtajat olivat suorittaneet 104 paikalla tehtävää tarkastusta ja

[43] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/default/files/201022_fmr.pdf

seurantatoimea. Kaikista näistä seurantatoimista 68 prosenttia kohdistui sopimuksiin, joilla hallinnoidaan suoraan IPA:n ja EU:n Syyria-erityisrahaston varoja.[44]

Komissio hyväksyi marraskuussa 2019 toisen tukitoimenpiteen, jolla täydennetään ja jatketaan ensimmäistä tukitoimenpidettä ja jossa hyödynnetään sen tuloksia. Koordinointivälineen humanitaarista pilaria seurataan siitä annettujen säännösten mukaisesti. Kaikkien humanitaarisen avun toteutussuunnitelmien puitteissa rahoitettujen toimien seurannasta vastasivat ECHO-pääosaston kenttähenkilöstö Turkissa ja aluetoimisto Ammanissa. Lisäksi päätoimipaikan henkilöstö teki seurantakäyntejä. Seurantatoimien määrä väheni vuoteen 2019 verrattuna covid-19-rajoitusten vuoksi. Helmikuun 2021 loppuun mennessä oli saatu päätökseen 52 hanketason seurantatoimea. Näistä 52 seurantatoimesta 30 suoritettiin kuitenkin etänä verkkoalustojen välityksellä ja 22 paikalla.

Arviointi

Koordinointivälineen toimia arvioidaan kolmella eri tasolla: toimien tasolla toteutettavat arvioinnit, koordinointivälineen toimintakokonaisuuksien tasolla toteutettavat arvioinnit ja muut koordinointivälineeseen liittyvät arvioinnit. Päätökseen on saatu tai parhaillaan on käynnissä viisi toimien ja toimintakokonaisuuksien tasolla toteutettavaa arviointia ja kuusi muuta koordinointivälineeseen liittyvää arviointia. Komissio otti joulukuussa 2018 käyttöön koordinointivälineen strategisen väliarvioinnin, joka aloitettiin maaliskuussa 2019. Tavoitteena on arvioida rahoitusta, jota koordinointivälineestä on myönnetty koulutuksen, terveydenhuollon, sosioekonomisen tuen ja muuttoliikkeen hallinnan painopistealoille vuosina 2016–2019/2020. Väliarvioinnin pitäisi antaa asianomaisille komission yksiköille, koordinointivälineen ohjauskomitealle, muille kiinnostuneille sidosryhmille ja suurelle yleisölle riippumaton kokonaisarvio koordinointivälineen tuloksellisuudesta. Väliarvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota koordinointivälineen välivaiheen tuloksiin sen tavoitteisiin nähden. Arvioinnin tavoitteena on myös kerätä kokemuksia ja antaa toteuttamiskelpoisia suosituksia nykyisten ja mahdollisten tulevien toimien parantamiseksi. Lopullinen arviointikertomus on tarkoitus esittää ohjauskomitealle kesäkuussa 2021.

6. Tarkastus

Komissio jatkaa marraskuussa 2018 julkaistussa koordinointivälinettä koskevassa Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa[45] annettujen suositusten täytäntöönpanoa. Kaikissa suosituksissa on edistytty hyvin. Erityisesti on onnistuttu kehittämään siirtymästrategiaa, lisäämään koordinointivälineen yhteydessä käyttöön otettujen välineiden täydentävyyttä ja vähentämään välillisiä tukikustannuksia.

7. Viestintä ja näkyvyys

Näkyvyydelle ja viestinnälle on annettu paljon painoarvoa koordinointivälineen toiminnan alusta alkaen. Koordinointivälineellä on keskeinen merkitys välitettäessä Turkissa oleville pakolaisille ja heitä vastaanottaville yhteisöille viesti EU:n jatkuvasta vahvasta tuesta.

[44] Kumulatiivisia lukuja vuodelta 2017.
[45] https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_FI.pdf

Vuoden 2017 viestintästrategiaa käytetään edelleen tiedotustoimien yleisenä kehyksenä. sen tavoitteena on parantaa koordinointivälineestä rahoitettavien toimien näkyvyyttä.

Tapahtumat ja tilaisuudet

Vuonna 2020 useimmat fyysiset tapahtumat ja tilaisuudet siirrettiin covid-19-pandemian vuoksi verkkomedioihin ja webinaareihin. Esimerkiksi festivaalit, valmistujaistilaisuudet, hankkeiden avaustilaisuudet, seminaarit ja konferenssit siirrettiin verkkomedioihin ja muunnettiin webinaareiksi, ja kaikki toteutettiin virtuaalisesti. Gaziantepiin, Kilisiin ja Kayseriin tehtiin vuonna 2020 useita korkean tason vierailuja. YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) Izmirissä lokakuussa käynnistämän hankkeen avaustilaisuus toi maanviljelijät yhteen EU:n edustajien kanssa. Vuosi päättyi koordinointivälineen kahdeksan viimeisen sopimuksen allekirjoitusseremoniaan, johon osallistui useita täytäntöönpanokumppaneita sekä Turkin varapresidentin toimisto.[46] EU:n humanitaariset kumppanit toteuttivat useita digitaalisia viestintätoimia eri puolilla Eurooppaa ja tiedottivat unionin kansalaisille EU:n tuesta Turkissa oleville pakolaisille.

Maailman elintarvikeohjelma käynnisti maaliskuussa 2020 Euroopan parlamentissa näyttelyn nimeltä Colours of Hope. Covid-19-pandemiaan liittyvistä syistä näyttely oli vain niiden nähtävissä, joilla oli pääsy Euroopan parlamenttiin, mutta taideteoksia esiteltiin myös sosiaalisessa mediassa. Joulukuussa 2020 Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälinen liitto ja ECHO-pääosasto käynnistivät ESSN-verkkoa koskevan digitaalisen viestintäkampanjan ”Power To Be”[47]. Kampanja oli tammikuuhun 2021 mennessä tavoittanut yli 16 miljoonaa ihmistä Espanjassa, Itävallassa, Ranskassa, Romaniassa ja Turkissa. Sen on tarkoitus jatkua vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä. Unicefin toteuttamassa digitaalisessa kampanjassa ”I choose education” tiedotettiin CCTE-ohjelmasta (ehdollisia käteissiirtoja koulutuksen tukemiseksi koskeva ohjelma) kuudessa EU-maassa ja tavoitettiin yhteensä yli 24 miljoonaa ihmistä.

Medianäkyvyys

Koordinointivälineen humanitaarista apua esiteltiin yli 80 merkittävässä kansainvälisessä painetussa ja audiovisuaalisessa artikkelissa vuonna 2020. Humanitaarisesta avusta ja kriisinhallinnasta vastaava komission jäsen vieraili Turkissa maaliskuussa 2020 yhdessä EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan, Euroopan komission varapuheenjohtajan Josep Borrellin kanssa. Komission jäsen Lenarčič vieraili humanitaarisen avun hankkeissa Gaziantepissa ja Kilisissa. Gaziantepissä järjestetystä lehdistötilaisuudesta raportoitiin viidessä kansallisessa päivälehdessä ja uutistoimistossa ja noin 80 digitaalisessa julkaisussa.

Audiovisuaalisen aineiston käyttö koordinointivälineen toiminnan esittelyssä on ollut tärkeä osa yleistä viestintästrategiaa. Covid-19 on kuitenkin vaikuttanut merkittävästi komission ja täytäntöönpanokumppaneiden viestintäsuunnitelmiin, joita on jouduttu mukauttamaan.

[46] https://www.avrupa.info.tr/en/pr/eu-completes-contracting-under-eur-6-billion-package-support-refugees-and-host-communities
[47] https://powertobe.ifrc.org/

Täytäntöönpanokumppaneita kannustettiin tekemään videoita hankkeiden saavutuksista inhimillistä näkökulmaa painottavien tarinoiden kautta. Tammikuun 2020 ja helmikuun 2021 välisenä aikana koordinointivälineen puitteissa toteutetuista toimista tuotettiin yli 40 videota. EU:n edustuston ja ECHO-pääosaston Turkin-toimiston tiedotus- ja viestintätiimit tiedottavat säännöllisesti koordinointivälineen hankkeista. Nämä hankkeet saivat laajaa näkyvyyttä keskeisissä kansainvälisissä yleisradioyhtiöissä, mukaan lukien TRT World, Fox TV ja Anadolu Agency.

8. Päätelmät ja seuraavat vaiheet

Koordinointivälineen käytössä edistyttiin merkittävästi vuonna 2020. Koordinointivälineen kaikista toimintamäärärahoista tehtiin sopimukset, ja yli neljä miljardia euroa maksettiin. Koordinointivälineestä jatkettiin kipeästi kaivatun avun antamista Turkissa oleville pakolaisille ja heitä vastaanottaville yhteisöille.

Joulukuussa 2020 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti, että EU on valmis jatkamaan rahoitustukea syyrialaispakolaisille ja heitä vastaanottaville yhteisöille Turkissa, ja maaliskuun 2021 Eurooppa-neuvosto kehotti komissiota esittämään ehdotuksen syyrialaispakolaisten rahoittamisen jatkamisesta Turkissa samoin kuin Jordaniassa, Libanonissa ja muissa osissa aluetta.

Seuraavaksi toteutetaan muun muassa seuraavat toimet:

- *Jatketaan niin pakolaisia kuin heitä vastaanottavia yhteisöjä hyödyttävien hankkeiden tuloksellista täytäntöönpanoa moitteettoman varainhoidon periaatteita noudattaen.*
- *Viimeistellään väliarviointi ja pannaan sen suositukset täytäntöön.*
- *Jatketaan koordinointivälineeseen liittyvän viestinnän laajentamista.*
- *Pidetään ohjauskomitean kokoukset vuoden 2021 keväällä ja syksyllä.*
- *Harkitaan vaihtoehtoja antaa lisätukea pakolaisille ja heitä vastaanottaville yhteisöille Turkissa.*